# OK-Werkplaats NOORD-NEDERLAND

Success for All NEDERLAND

**Bij samenwerkend leren werken leerlingen samen in kleine groepen aan een taak. Verschillende onderzoeken tonen aan dat samenwerkend leren kan leiden tot positieve effecten op leerprestaties, sociale vaardigheden en motivatie van leerlingen. Het toepassen van samenwerkend leren blijkt echter niet vanzelfsprekend. Gebaseerd op onderzoek naar ervaringen van leerkrachten met samenwerkend leren zijn er een aantal bevorderende en belemmerende factoren opgesteld om rekening mee te houden als je samenwerkend leren wilt toepassen in jouw klas of school.**

## Bevorderende factoren voor samenwerkend leren

### CURRICULUM-/SCHOOLFACTOREN

1. Ruimte in het curriculum, bijvoorbeeld wekelijks de tijd hebben voor het inplannen van samenwerkend leren.
2. Enthousiaste directeur die leerkrachten ondersteunt en aanmoedigt bij het toepassen van samenwerkend leren.
3. Collega's die elkaar ondersteunen en collegiale consultaties organiseren.
4. Collega's die reflectiemomenten met elkaar organiseren.

### LEERKRACHTFACTOREN

1. Veel kennis en ervaring opdoen met samenwerkend leren en het geven van specifieke schoolvakken.
2. Scheppen van duidelijke verwachtingen, voordoen en herhalen van sociale vaardigheden. Deze worden bekrachtigd door complimenten.
3. Positieve overtuiging t.o.v. samenwerkend leren.
4. Vertrouwen in lesgeven.
5. De leerkracht modelleert juist leer- en samenwerkgedrag en loopt regelmatig door de klas om te observeren.
6. Formatief toetsen met behulp van zelfevaluatie, groepspresentatie of -discussie.

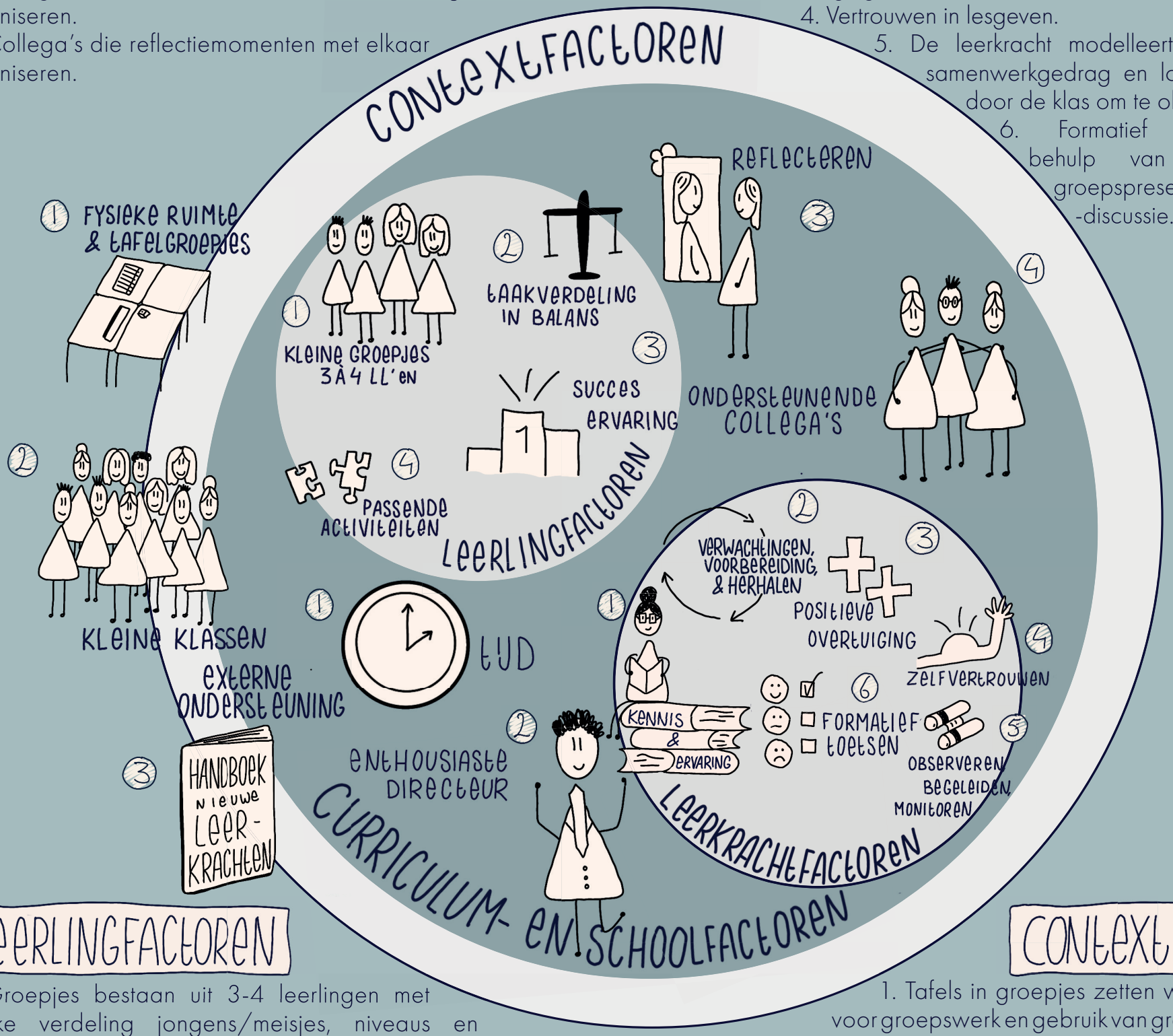


### LEERLINGFACTOREN

1. Groepjes bestaan uit 3-4 leerlingen met gelijke verdeling jongens/meisjes, niveaus en vriendschappen.
2. De leerkracht zorgt voor een goede voorbereiding van de leerlingen, structuur, taakverdeling en reflectie op proces.
3. De leerkracht laat leerlingen veel (succes)ervaringen opdoen met samenwerkend leren en met het presenteren van groepswerk.
4. Passende activiteiten, de leerkracht houdt bijvoorbeeld rekening met voorkennis of niveau.

### CONTEXTFACTOREN

1. Tafels in groepjes zetten wat ruimte geeft voor groepswerk en gebruik van groepsmaterialen zoals posters en aantekeningen
2. Kleine klassen en positief klassenklimaat.
3. Externe ondersteuning in de vorm van een training door experts. Begeleiding aanwezig bij het implementatieproces. Handboek voor leerkrachten en handreikingen voor nieuwe leerkrachten op de school. Er worden veel praktijkvoorbeelden gegeven en klassenmanagementvaardigheden aangeleerd.


Van der Zee, A. S. (2021). *De ervaringen van leerkrachten bij het toepassen van samenwerkend leren in de klas: een systematische literatuurstudie naar de bevorderende en belemmerende factoren ervaren door leerkrachten bij samenwerkend leren* [Bachelorscriptie, Rijksuniversiteit Groningen].



©Success for All Nederland
Vormgeving: Marileen Koning

OK-Werkplaats
NOORD-NEDERLAND

Success for All
NEDERLAND

Bij samenwerkend leren werken leerlingen samen in kleine groepen aan een taak. Verschillende onderzoeken tonen aan dat samenwerkend leren kan leiden tot positieve effecten op leerprestaties, sociale vaardigheden en motivatie van leerlingen. Het toepassen van samenwerkend leren blijkt echter niet vanzelfsprekend. Gebaseerd op onderzoek naar ervaringen van leerkrachten met samenwerkend leren zijn er een aantal bevorderende en belemmerende factoren opgesteld om rekening mee te houden als je samenwerkend leren wilt toepassen in jouw klas of school.

# Belemmerende factoren voor samenwerkend leren

## CURRICULUM-/SCHOOLFACTOREN

1. Te weinig tijd en te weinig ruimte in het curriculum.
2. Ontmoediging van toepassing samenwerkend leren door collega's.
3. Weinig toekomstperspectief bieden aan leerkrachten om te blijven werken in de klas.

## LEERKRACHTFACTOREN

1. Weinig kennis en ervaring opdoen met samenwerkend leren en het geven van specifieke schoolvakken.
2. Gebrekkige voorbereiding.
3. Negatieve overtuiging t.o.v. samenwerkend leren.
4. Minder vertrouwen in lesgeven.
5. Leerkracht ziet de rol als begeleider en monitor als belemmering waarbij hij of zij de controle over de leerlingen verliest.
6. Summatief toetsen van individuele leerlingen is lastig bij groepswerk.

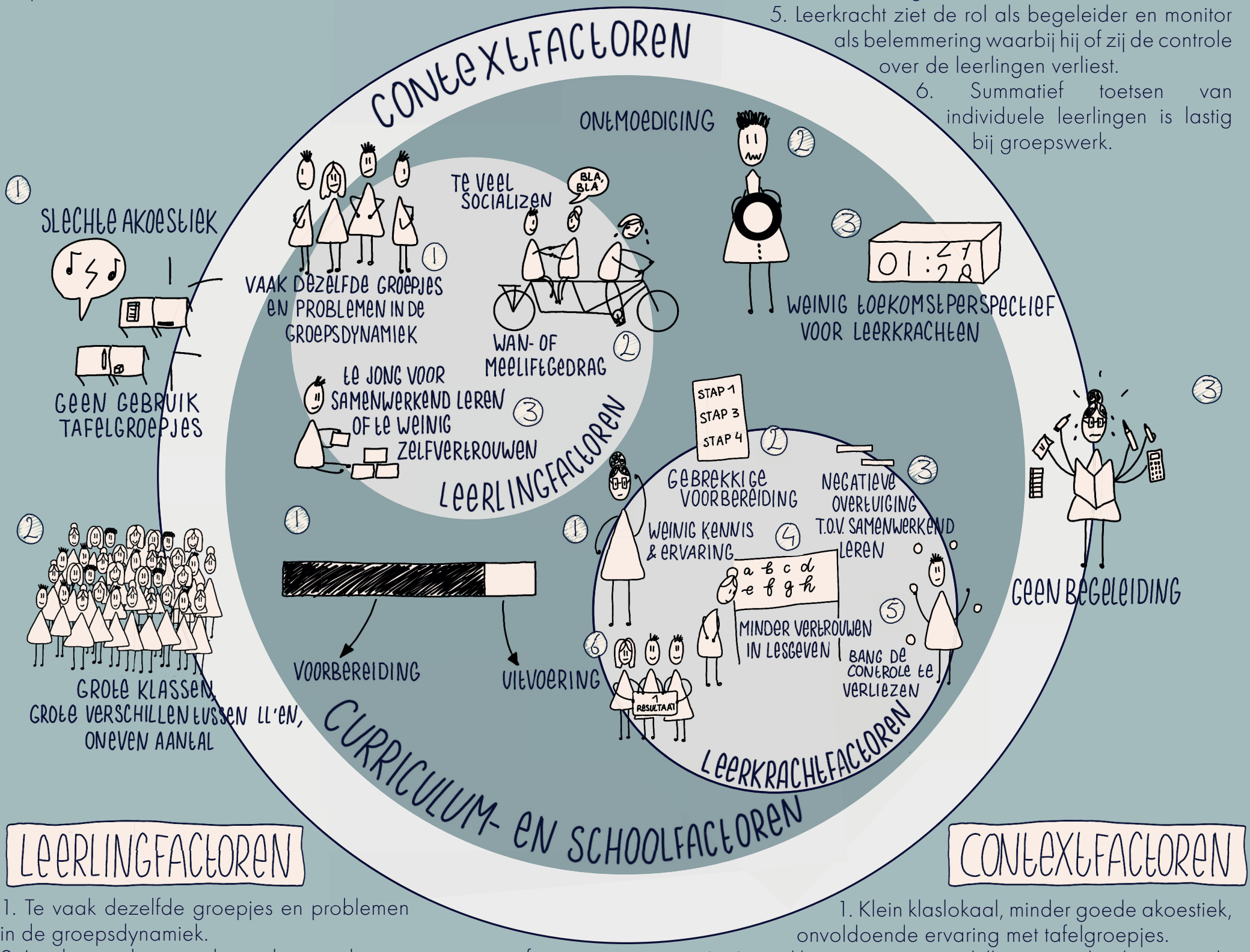


## LEERLINGFACTOREN

1. Te vaak dezelfde groepjes en problemen in de groepsdynamiek.
2. Leerlingen die te veel socializen in de groep en wan- of meeliftgedrag vertonen.
3. Leerlingen zijn nog te jong voor samenwerkend leren en/of hebben een gebrek aan zelfvertrouwen (om te presenteren).

## CONTEXTFACTOREN

1. Klein klaslokaal, minder goede akoestiek, onvoldoende ervaring met tafelgroepjes.
2. Grote klassen, grote verschillen tussen leerlingen in de klas, oneven aantal leerlingen.
3. Er is geen of beperkte begeleiding aanwezig tijdens het implementatieproces. Er worden minder tot geen praktijkvoorbeelden gegeven en geen klassenmanagementvaardigheden aangeleerd.


Van der Zee, A. S. (2021). *De ervaringen van leerkrachten bij het toepassen van samenwerkend leren in de klas: een systematische literatuurstudie naar de bevorderende en belemmerende factoren ervaren door leerkrachten bij samenwerkend leren* [Bachelorscriptie, Rijksuniversiteit Groningen].



©Success for All Nederland
Vormgeving: Marileen Koning